

בס"ד. ש"פ וילך, שבת שובה, וא"ו תשרי, ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

שיר המעלות ממעמקים קראתיך הוי"ו¹, ואיתא בזהר פ' בשלח² ע"פ³ ראו כי הוי' נתן לכם את השבת, ר' חזקי' פתח שיר המעלות ממעמקים קראתיך הוי', שיר המעלות סתם, ולא פריש מאן אומר (דלא כבמזמורים שבהם נאמר שיר המעלות לדוד, או שיר המעלות לשלמה וכיו"ב), אלא שיר המעלות דזמינין כל בני עלמא למימרי' לדרי עלמא, ומאי הוא, ממעמקים קראתיך כו'. ומי אמר דוד הכי, והא כתיב⁴ בכל לבי דרשתיך כו', מאי בעי ממעמקים, ומבאר, שמ"ש ממעמקים קראתיך הו"ע נעלה יותר ממ"ש בכל לבי דרשתיך, כי ממעמקים קאי על בחי' עומקא דבירא, עומקא דכלא, עומקא דכל עומקין, או כהלשון עיקרא דכל עקרין. והנה, מזמור זה תקנו לאומרו בעשרת ימי תשובה (החל מר"ה), שאז צריכים להמשיך מבחי' מעמקים כו'. וענין זה שייך לכאו"א מישראל, שלכן לא נאמר כאן מזמור לדוד, שזהו מה שאומר דוד בשם כל ישראל, ועאכו"כ שאין זה מה שאומר דוד לעצמו, אלא שיר המעלות סתם, היינו, שכאו"א מישראל אומר זה בעצמו (כלשון הזהר דזמינין כל בני עלמא למימרי' לדרי עלמא). וצריך להביני', דמאחר ששיר המעלות ממעמקים הו"ע נעלה ביותר שלמעלה גם מהענין דבכל לבי דרשתיך, איך שייך שענין זה יהי' אצל כאו"א מישראל. גם צריך להבינין החילוק שבין הענין דמעמקים קראתיך הוי' להענין דבכל לבי דרשתיך. דהנה, מזה שתקנו לומר המזמור שיר המעלות ממעמקים בכל עשי"ת, שענינם הוא לתקן ולהמשיך את כל העשר ספירות וכל עשר כחות הנפש (כמבואר בפע"ח⁵ ובכ"מ), הרי מובן שהענין דמעמקים שייך גם לכחות פנימיים. ולאידך גיסא, מ"ש בכל לבי דרשתיך מורה שהעבודה היא בשלימות הכחות, שזהו הדיוק בכל לבי. וא"כ מהי מעלת העבודה דמעמקים על העבודה דבכל לבי, שדוקא בעשי"ת העבודה היא ממעמקים, שלכן אומרים אז מזמור זה, ובעשי"ת גופא אינו דומה אמירת המזמור ביום הראשון לאמירתו בהימים שלאחריו עד ליום האחרון דעשי"ת.

(5) ראה גם רד"ה זה עדר"ת (המשך תער"ב ח"א ע' שצח).
(6) שער תפלת ראש השנה פ"ז. הובא בשער הכולל ספ"ו.

(1) תהלים קל, א.
(2) סג, סע"א ואילך.
(3) בשלח טז, כט.
(4) תהלים קיט, י.

ב) **ולהבין** זה צריך להקדים תחילה משנת"ל¹¹ ההפרש בין ר"ה למ"ת, דבר"ה כתיב⁸ אתם נצבים היום כולכם גו' ראשיכם שבטיכם גו' מחוטב עציך עד שואב מימך, דהיום קאי על ר"ה⁹, יומא דדינא רבא¹⁰, וביום זה אתם נצבים כולכם גו', שכל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים במקורם הראשון כו' (כמבואר בלקו"ת¹¹), והיינו, שאף שפרט הכתוב עשר מדריגות בבנ"י¹², ראשיכם שבטיכם גו' עד שואב מימך, מ"מ, נצבים כולכם, לאחדים כאחד, והיינו, שענין האחדות הוא לא רק מצד הגילוי שמלמעלה, אלא גם בהיותם למטה מתאחדים כולם לאחדים כאחד. משא"כ במ"ת, הנה אף שהגילוי מלמעלה (וירד הוי' על הר סיני¹³) הי' בלי התחלקות, הרי למטה היו כו"כ חילוקים, דמשה מחיצה בפ"ע ואהרן מחיצה בפ"ע וכו'¹⁴. וצריך להבין, דלכאורה הי' צריך להיות היפך הדברים, שבמ"ת שבו נמשך הגילוי מלמעלה, לא צריך להיות חילוקי דרגות, ואילו בר"ה שבו נמשך הגילוי ע"י עבודת המטה, צריך להיות חילוקי דרגות.

ובפרטיות יותר, דהנה, כללות הענין דמ"ת הוא הגילוי מלמעלה, שהרי במ"ת כתיב וירד הוי' על הר סיני, ובפרט ע"פ המבואר במדרשי חז"ל¹⁵ שקודם מ"ת היתה הגזירה שעליונים לא ירדו לתחתונים ותחתונים לא יעלו לעליונים, ובמ"ת נתבטלה הגזירה ונעשה חיבור עליונים ותחתונים ע"י הקב"ה, כמאמר ואני המתחיל. ונוסף לזה, הנה גם התורה עצמה היא למעלה מהתחלקות, כידוע ההפרש בין תורה למצוות, שהמצוות הם בדוגמת האברים, דרמ"ח פיקודין הם רמ"ח אברים דמלכא¹⁶, שכל אבר הוא מחולק מזולתו, ויש בהם כמה מדידות והגבלות, שהרי יש מצוות שכל ישראל חייבים בהם, ויש מצוות שלא כל ישראל חייבים בהם. ונוסף על המדידה והגבלה שמצד ישראל, יש בהמצוות מדידה והגבלה גם מצד הזמן והמקום, שיש מצוות שתלויים בזמן ומקום. ומובן, שהמדידה וההגבלה שמצד הזמן והמקום היא למטה מהמדידה וההגבלה שמצד ישראל, כיון שישראל הם למעלה מהעולם,

(7) ד"ה זה היום תחלת מעשיך דיום ב' דר"ה פ"ט (לעיל ע' 12 ואילך).
 (8) נצבים כט, ט"י.
 (9) פענח רוא ס"פ נצבים. מגלה עמוקות
 נצבים ד"ה עשירי (ס, ד).
 (10) תרגום לאיוב ב, א. וראה זהר ח"ב לב, ב וברמ"ז שם. ח"ג רלא, א.
 (11) ר"פ נצבים.
 (12) ראה זח"ב פב, א. הובא בלקו"ת שם.
 (13) יתרו יט, כ.
 (14) מכילתא ופרש"י יתרו יט, כד.
 (15) תנחומא וזרא טו. שמו"ר פי"ב, ג.
 (16) ראה תקו"ז ת"ל (עד, סע"א).

שגדרו זמן ומקום¹⁷. משא"כ התורה היא דוגמת הדם שממשיך את החיות באברים, שהוא בכל האברים בשוה, כמבואר בארוכה בלקו"ת¹⁸.

ג) **יש** להוסיף בביאור ענין העדר ההתחלקות בתורה שהיא בדוגמת הדם שממשיך חיות באברים, דהנה, העדר ההתחלקות בהדם שממשיך את החיות הוא גם כמו שכבר בא בהאברים ומחי' אותם, שגם אז אין הפרש בין הדם והחיות שבראש להדם והחיות באצבע שברגל. ואין זה כמו פשיטות האורות, דעם היות שהאורות מצד עצמם הם פשוטים [לא מבעי להשיטה שהאורות הם פשוטים, אלא גם להשיטה שהאורות אינם פשוטים הרי הם בפשיטות לגבי הכלים¹⁹], מ"מ, בהתלבשותם בהכלים מצטיירים גם הם על ידם, והיינו, שמצד הציור שבהכלים שהם בציור של חכמה וחסד כו', נעשה ציור גם בהאורות המתלבשים בהכלים, שגם האורות נקראים בשם אור החכמה ואור החסד וכו', והיינו לפי שהכלים מגלים את האורות. והענין בזה, דהנה ידוע שהמלכות שענינה גילוי נקראת בד' שמות, אור, כלי, כח ושם, שבכללות ענינם אחד, ענין הגילוי, אבל בפרטיות יש חילוקים ביניהם. וע"ד משנת²⁰ ל"א בענין אור ושם, שבכללות הם ענין אחד, כי, מצד זה שאין עוד מלבדו²¹ ולית אתר פנוי מיני²², הנה גם ענין השם (שהוא בהעלם) הוא כמו אור וגילוי, כיון שמצד העצמות הכל הוא בגילוי, ולאידך גיסא, מצד זה שכל האורות והגילויים, גם האורות היותר נעלים, הם באין ערוך לגבי העצמות, הנה גם ענין האור (שהוא בגילוי) הוא כמו שם שהוא בהעלם. אבל בפרטיות יש הפרש ביניהם, שאור הוא גילוי, ושם הוא העלם. וכמו כן הוא בנוגע לד' הבחינות אור כלי כח ושם, שבכללות ענינם אחד, ענין הגילוי, ולכן, המלכות שענינה גילוי נקראת בד' שמות אלו, והיינו, שלפעמים נקראת בשם הארה ואור, והוא מצד ענין הגילוי שבאור, ולפעמים נקראת בשם כלי כח ושם. אבל בפרטיות, יש חילוק בין ענין האור להענינים דכלי כח ושם, דענין האור, מצד דביקותו בהמאור, טבעו הוא להיות נכלל במקורו, ולכן מצד עצמו הוא היפך הגילוי, משא"כ הענינים דכלי כח ושם, להיותם בבחי' דביקות בלתי ניכרת, ענינם הוא להמשיך ולפעול הגילוי למטה כו'. וכן הוא גם בפרטי הענינים דכלי כח ושם גופא, עם היות שכולם

17) ראה תניא שעהיה"א פ"ז (פב, א).

18) במדבר יג, א ואילך.

19) ראה הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א

— תרנ"ח (ע' סב). וראה ספר הערכים-חב"ד

ערך אורות דספירות — "פשיטותם ו"צירום"

ס"ג. וש"נ.

20) ד"ה זה היום פ"ד (לעיל ע' 6).

21) ואתחנן ד, לה.

22) תקו"ת תנ"ז (צא, סע"ב).

הם בבחי' העלם ודביקות בלתי ניכרת, מ"מ, יש הפרש ביניהם, שהשם הוא בבחי' העלם לגמרי, כמשנת"ל²⁰ שהשם אינו מורה ומגלה כלל את שרשו כו', משא"כ הכלים הם מגלים את האורות, והיינו, שענין הכלים הוא ממוצע בין אור לשם, שהשם הוא בבחי' העלם לגמרי, והכלים הם מגלים את האורות²³. וכיון שהכלים מגלים את האורות, לכן, הנה האורות המתלכשים בהם ומתגלים על ידם, מצטיירים על ידם, שגם האורות נקראים בשם אור החכמה ואור החסד. וכל זה הוא בענין האורות, דעם היות שמצד עצמם הם פשוטים, מ"מ, בהתלכשותם בהכלים הרי הם מצטיירים. משא"כ ענין הדם והחיות, הנה גם כפי שמתלבש בהאברים ומחי' אותם נשאר הוא בפשיטותו בלי התחלקות וציור כלל. ומזה מובן גם בנוגע לתורה שנמשלה לדם, שהיא למעלה מהתחלקות. ועפ"ז היתה צריכה להיות גם נתינת התורה למטה באופן שלא יהיו חילוקי דרגות דמשה מחיצה בפ"ע ואהרן מחיצה בפ"ע כו'.

אמנם כל זה הוא בנוגע למ"ת שהוא באופן של גילוי מלמעלה. משא"כ בר"ה שהגילוי הוא מצד עבודת המטה דוקא, שזהו שתחילה צריך להיות אני לדודי ועי"ז נעשה אח"כ דודי לי²⁴, הרי מצד כללות הענין דעבודת המטה יש חילוקי דרגות, כמארז"ל²⁵ אין דיעותיהם שוות, והיינו, שכן הוא ע"פ תורה, ואין זה גריעותא, אלא אדרבה, שזהו מצד גדלות הבורא, כמארז"ל²⁶ להגיד גדולתו של הקב"ה שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד כולם דומין זה לזה, ומלך מלכי המלכים הקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדה"ר ואין אחד מהם דומה לחבירו. ומה גם שכללות העבודה דר"ה היא עבודת התשובה בחרטה על העבר וקבלה על להבא, ובענין התיקון על העבר יש חילוקי דרגות, שהרי אינו דומה העבר של אחד להעבר של חבירו כו'. ועפ"ז הוצרך להיות חילוקי דרגות בר"ה. ואינו מובן איך אפשר שבר"ה יהי' הענין דנצבים כולכם לאחדים כאחד, ודוקא במ"ת שהוא מצד הגילוי מלמעלה היו חילוקי דרגות דמשה מחיצה בפ"ע וכו'.

ד) **אך** הענין הוא²⁷, דהנה, התורה היא בחי' חכמה שלמעלה. ובענין החכמה ידוע ומבואר במק"א²⁸ שעם היות שהנפש בעצם מהותו

23) ראה גם המשך תער"ב ח"א פש"ו. 27) ראה סד"ה אתם נצבים תרד"ע (המשך

24) שה"ש ו, ג. תער"ב ח"א בסופו (ס"ע תרלד ואילך)).

25) ראה ברכות נח, רע"א. סנהדרין לח, א. 28) המשך תער"ב שם פש"י. סה"מ

26) משנה סנהדרין לו, א. גמרא שם לח, תרצ"ב ע' שיב. וראה גם המשך הג"ל פר"ג.

הוא חכמה, הרי זה לפי אמיתית ענין עצם הנפש, אבל בהתגלות, ענין הנפש הוא חיות, ולמטה מזה הו"ע הכחות, ובכחות גופא יש כחות מקיפים וכחות פנימיים, והחכמה היא התחלת כחות פנימיים, והיינו, שבענין ההתגלות החכמה היא רק בבחי' כח בלבד, שהוא בריחוק מעצם הנפש, ויש צמצום והפסק בין עצם הנפש להחכמה. ועד"ז יובן בענין התורה שהיא החכמה שלמעלה, דעם היות שבתורה ישנו כל העצמות²⁹, שזהו"ע אנכי, ר"ת אנא נפשי כתבית יהבית³⁰, מ"מ, ענין העצמות שבתורה אינו בא בגילוי, וכפי שהתורה באה בגילוי היא בחי' אור פנימי. וכיון שהתורה היא בחי' אור פנימי, נמשכת ובאה למטה לפי ערך המקבלים, ולכן ישנם כמה מדידות וחילוקים, משה מחיצה לעצמו וכו'. אבל בר"ה נמשך העצם בגילוי, וכמשנת³¹ ל"ה שבר"ה נמשך בחי' רוממות העצמית בגילוי למטה. וכיון שגם העצם שלמעלה מהתחלקות נמשך בגילוי למטה, לכן נעשה גם למטה ענין האחדות, שנצבים כולכם לאחדים כאחד.

ה) **והנה** גילוי העצם דר"ה קשור עם בחי' השם דוקא, שזהו שהעבודה דר"ה היא באמירת אותיות³², שהם דוגמת ענין השם. והענין בזה, דהנה, נת"ל²⁰ ההפרש בין אור לשם, שאור הוא גילוי, ושם הוא העלם, שהרי השם אינו מגלה מהותו שרשו ומקורו של הנקרא בהשם, וכפי שרואים שיש כמה בני אדם ששמותיהם שוין, ואעפ"כ הם חלוקים זמ"ז בענינים עיקריים, שיכול להיות שזה תלמיד חכם וזה עם הארץ. אך לאורך גיסא³³, הנה מצד זה גופא שהשם הוא העלם, יש בו מעלה על אור, כי אור שענינו גילוי הוא הארה בלבד ואינו ממשיך את העצם, ודוקא השם שהוא העלם ממשיך את העצם, שהרי ע"י קריאת השם נפנה האדם לקוראו בכל עצמותו. וכמובן גם מזה שע"י השם נעשה המשכת החיות לפעול קישור הנשמה בהגוף, וידוע שעצם הנפש מוגדר בענין ההתלבשות בהגוף³⁴, וכמו שמצינו באד"ר³⁵ שפעם לא בא אליהו הנביא להאידרא, ושאלו רשב"י מפני מה לא הי' בהאידרא, והשיב לו, שהי' צריך להציל את רב המנונא סבא וחבריו, ולכאורה אינו מובן, הרי בברית

ע' 11). וש"נ.

33) בהבא לקמן — ראה ד"ה אתם נצבים הנ"ל (המשך תער"ב שם) פש"ח.

34) ראה המשך תרס"ו ע' קעח. סה"מ תרצ"ב ע' רו ואילך.

35) זח"ג קמד, ב.

29) ראה תניא פמ"ז. ובכ"מ.

30) שבת קה, א (כגירסת העין יעקב).

וראה לקו"ת שלח מח, סע"ד ואילך.

31) ד"ה זה היום פ"א וספ"ט (לעיל ע' 4;

ע' 13).

32) ראה לעיל ד"ה זה היום פ"ח (לעיל

מילה נמצא אליהו הנביא³⁶ במקומות שונים ברגע אחד, והביאור בזה³⁷, שבברית מילה נמצא רק ניצוץ מנשמתו של אליהו (ולא העצם), ולכן יכול להיות במקומות שונים ברגע אחד, אבל לכבודו של רב המנונא סבא וכן לכבודו של רשב"י הי' צריך לבוא בהתלבשות בגוף דוקא, ובענין ההתלבשות בגוף מוגדר העצם, והיינו, שהמשכת העצם היא בהגוף דוקא, ולכן הגוף מגדיר את העצם, שהעצם מוגדר בו, ולכן אינו יכול להיות בב' מקומות בבת אחת. ומזה מובן מעלת השם, שעל ידו נעשה קישור הנשמה בהגוף, שבזה נמשך ומוגדר עצם הנפש, והיינו, שבהניצוץ שנמשכים מהנפש, וכן בתורתו וכיו"ב, לא נמשך העצם, ורק בהתלבשות בהגוף נמשך העצם, וכיון שהתלבשות וקישור הנשמה בהגוף נעשה ע"י השם, נמצא שהשם ממשיך את העצם.

ואע"פ שגם בכח' האור נמשך העצמות, וכמשנת²⁰ "ל"האור הוא לא רק מעין המאור, אלא גם מעין כל הענינים שבהעצמות, וכדמוכח מזה שלהיות האור מעין המאור יש בו גם כח להוות יש מאין ואפס המוחלט, והרי כח ההתהוות יש מאין אינו מצד ענין המאור, אלא בכח העצמות דוקא, דכיון שמציאותו מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו, לכן, הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה³⁸ (כפי שהוא בהרגשתו³⁹), וא"כ, כיון שיש בהאור גם כח ההתהוות שמצד העצמות, נמצא, שגם בהאור נמשך העצמות, מ"מ, כח העצמות שבהאור הוא בהעלם, והיינו, שרק ענין המאור בא בגילוי בהאור, אבל ענין העצמות שבו הוא בהעלם. וזוהי מעלת השם על האור, שע"י השם נמשך העצם בגילוי דוקא, שהרי ע"י קריאת השם נפנה לקוראו בכל עצמותו בגילוי. וכל זה הוא מפני שענין השם הוא בכח' העלם, שלכן הרי הוא ממשיך את העצם בגילוי.

(ו) **ויש** להוסיף, שמצד זה יש מעלה בענין השם גם לגבי ענין הכח, דאף שגם כח הוא בכח' העלם (כנ"ל ס"ג), מ"מ, אינו דומה ההעלם דכח לההעלם דשם. ויובן מכחות הנפש, שאף שאינם כמו אור שהוא בכח' גילוי מן העצם, מ"מ, הרי הם מגלים קצת את הנפש, ולכן

(36) ראה פרקי דר"א ספכ"ט. זח"א יג, א. (38) תניא אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).
 צג, א. (39) ראה המשך תער"ב ח"ב ע' תרפד.
 (37) ראה קול ברמה (קז, ב) וניצוץ אורות סה"מ עזר"ת ע' קנ. לזח"ג שם.

נקראים בשם תיקונים⁴⁰, שהנפש מתתקנת בהם שפועלת ומתגלה קצת על ידם, וכמו בכח החכמה וכח המעשה שמזה יודעים אם הוא חכם וגבור כו', משא"כ השם אינו מגלה את הנפש כלל והוא בבחי' העלם לגמרי. ומצד זה הנה גילוי העצם הוא בבחי' השם דוקא, משא"כ בחי' כח, הרי לא תמיד יש בו גילוי העצם, ואדרבה, ברוב הפעמים לא מתגלה העצם בבחי' כח. וכמובן מההפרש שבין נש"י לשאר הנבראים⁴¹, שבנש"י כתיב⁴² ויפח באפיו נשמת חיים, ואיתא בזהר⁴³ מאן דנפח מתוכי נפח, ומבואר בתניא⁴⁴ דהיינו מתוכיותו ומפנימיותו שתוכיות ופנימיות החיות שבאדם מוציא בנפיתו בכח, הנה הכח שבנש"י שהוא מתוכיותו ומפנימיותו, יש בו המשכת העצמות, משא"כ בהתהוות הנבראים, אף שגם הם נתהוו מבחי' כח, כמ"ש⁴⁵ אתה עשית את השמים ואת הארץ בכחך הגדול, מ"מ, התהוותם בפועל היא ע"י הדיבור, שהוא בחי' הבל והארה בעלמא, ונמצא, שבענין הכח שבהתהוות הנבראים לא נמשך העצם. ובענין זה היא מעלת השם לגבי כח, שהשם ממשיך (תמיד) את העצם בגילוי, שעל ידו נפנה לקוראו בכל עצמותו, ועד שע"י השם ממשיכים את הכחות משרשם ומקורם העצמי, כמבואר בהוספות לתו"א⁴⁶ בנוגע לקריאת שם חכם או חסדן וכיו"ב, שע"ז מעוררים את כח החכמה או החסד מההעלם אל הגילוי [וזהו הטעם שמצינו ששיבחו את הרשב"י, כדי לעורר את התגלות השפע ממנו כו'⁴⁷]. ויתירה מזה בענין קריאת השמות למעלה, שאינו דומה לקריאת השמות למטה, שגם קודם קריאת השמות ישנם כבר הכחות בהעלם, ופעולת הקריאה אינה אלא להמשיכם מן ההעלם אל הגילוי, משא"כ למעלה שקודם הקריאה הרי זה באופן של פשיטות בתכלית, שאין מציאות של ספירות כלל, אפילו לא בבחי' העלם שאינו במציאות, וע"י קריאת השמות נתחדש כללות ענין מציאות הספירות⁴⁸, ונמצא, שענין השם מעורר גם בבחי' שלמעלה מהעלם שאינו במציאות.

(ז) **וזהו** שהעבודה דר"ה היא בענין אמירת אותיות שהוא דוגמת ענין השם, והיינו, לפי שע"י השם נמשך העצם למטה בגילוי (כנ"ל)

שם. וש"נ.	(40) ראה תו"א ר"פ וירא.
(44) רפ"ב.	(41) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב
(45) ירמי' לב, יז.	ח"א ע' קכה ואילך. אוה"ת ויחי ח"ו תתשטז,
(46) קב, א ואילך.	א. סה"מ תרנ"ב ע' יד. ובכ"מ.
(47) ראה המשך והחרים תרל"א ע' מט ואילך.	(42) בראשית ב, ז.
(48) ראה תו"א שם קג, ג.	(43) זהר הובא בתניא שבהערה הבאה.
	וראה "מ"מ, הגהות והערות קצרות" לתניא

ס"ד), וזהו גם ענינו של ר"ה שבו ממשיכים מבחי' רוממות העצמית להיות בגילוי עד למטה מטה, שזהו ענין מצות היום בשופר⁴⁹, שתק"ש הו"ע של מעשה שלמטה גם מאמירת האותיות שהו"ע של דיבור, להורות על המשכת רוממות העצמית בגילוי עד למטה מטה, כמ"ש⁵⁰ והופע בהדר גאון עוזך כו', שהו"ע הגילוי. וכמשנת"ל (ס"ג) שכיון שבחי' רוממות העצמית נמשך בגילוי למטה, לכן נעשה גם למטה ענין ההתאחדות דנצבים כולכם לאחדים כאחד, והיינו, שאע"פ שישנם עשר מדריגות, ראשיכם גו' עד שואב מימין, מ"מ, מתאחדים כולם לאחדים כאחד, לפי שבר"ה נמשך בחי' רוממות העצמית בגילוי עד למטה מטה, היינו, גם בהענינים שמצד עצמם הם בהתחלקות, ראשיכם גו' עד שואב מימין, ולכן מתאחדים גם הם מצד העצם שנמשך ומאיר בהם. וכן הוא גם בעבודה בנפש האדם, שהעבודה דר"ה היא באופן של הזות העצם⁵², וכפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵¹ בענין ההכתרה וההשתחוואה שבר"ה, שענין ההכתרה הוא שמכתירים את המלך ליבטל אליו בכל אשר יצוה, שענין זה שייך לבחי' הרצון, משא"כ השתחוואה הוא ביטול עצמי לבעל הרצון, הנה הביטול העצמי שמצד עצם הנשמה מאיר גם בעשר כחות הגלויים (שדוגמתם הם עשר המדריגות דראשיכם גו' עד שואב מימין), והיינו, לא רק בהכחות כמו שהם כלולים בהנפש, אלא גם כמו שהכחות באים בגילוי בבחי' התחלקות, שגם הם חדורים (דורכגענומען) בהביטול העצמי שמצד עצם הנשמה, ולכן מתאחדים להיות לאחדים כאחד. וענין זה מרומז גם בהמבואר בסידור שער התקיעות⁵² שענין תק"ש הוא המשכת העצם, עצם החכמה, עצם המדות ועצם המלכות, ולכאורה אינו מובן, הרי החכמה והמדות הם כחות פרטיים, ומהו אומרו עצם החכמה, עצם המדות וכו'. אך הענין הוא, שבזה מרומז שהעבודה דר"ה היא באופן שגם כחות הגלויים יהיו חדורים בהעצם.

ח) **ובזה** יובן ענין אמירת המזמור שיר המעלות ממעמקים בכל עשרת ימי תשובה, דהנה, אע"פ שהעבודה דעשיית היא לתקן ולהמשיך את העשר ספירות ועשר כחות הנפש, מ"מ, הרי זה באופן שממשיכים בהם את העצם, שהו"ע ממעמקים⁵³, עומקא דבירא, עומקא דכלא, עומקא דכל עומקין, והיינו ממעמקים לשון רבים, עומק ועומק

49) משנה ר"ה כו, ב. גמרא שם כו, א. (52) ראה ד"ה לה"ע תק"ש ע"פ כוונת הבעש"ט ז"ל — רמד, ג ואילך. תפלת ר"ה.
 50) ספר השיחות תש"ה ע' 9. וראה ד"ה.
 51) ראה גם סד"ה שיר המעלות ממעמקים עדר"ת (המשך תערוב"ה ס"ע תד ואילך).
 52) זה היום פ"ט (לעיל ע' 13).

לעומק, שהוא בחי' העצם, דהנה, לכאורה אינו מוכן הפירוש דעומק ועומק לעומק, דמאחר שישנו עומק נעלה יותר, הרי עומק הראשון אינו ענין העומק לאמיתתו. אך הענין הוא, שבחי' עומק לעומק הוא למעלה לגמרי מגדר עומק (אורך ורוחב), ורק מפני שאין לנו שם אחר לקרותו קורין אותו בשם עומק לעומק, אף שבאמת הוא למעלה לגמרי מגדר עומק, והוא בחי' העצם, רוממות העצמית. ובחי' זו נמשכת בכל העשר ספירות ועשר כחות הנפש שממשיכים בעשרת ימי תשובה, שגם הם נעשים חדורים בבחי' העצם דממעמקים (ע"ד האמור לעיל שבכל עשר המדרגות מראשיכם גו' עד שואב מימין מאיר בחי' העצם). ובזה יובן מעלת העבודה דמעמקים קראתיך על העבודה דבכל לבי דרשתיך, כי העבודה דבכל לבי דרשתיך היא רק שלימות הכחות, משא"כ העבודה דמעמקים היא באופן שנוסף על שלימות הכחות הרי הם חדורים בבחי' העצם. וזהו מש"נ שיר המעלות סתם, שלא פריש מאן אומר, אלא שיר המעלות דזמינין כל בני עלמא למימרי' לדרי עלמא, והיינו, שישנו שיר המעלות לדוד, אשר, עם היותו מלך ישראל, ואמר המזמורים בשם כל ישראל⁵⁴, מ"מ, יש בזה התחלקות, שיש מי שהוא משכמו ומעלה גבוה מכל העם⁵⁵, ויש מי שהוא למטה כו', וכל זה הוא מפני שאין בזה בחי' העצם, משא"כ שיר המעלות סתם, דזמינין כל בני עלמא למימרי' לדרי עלמא, הוא בחי' העצם שהוא בכלם בשוה (ע"ד האמור לעיל שמצד בחי' העצם נעשית ההתאחדות דראשיכם גו' עד שואב מימין להיות לאחדים כאחד), והיינו, שדוקא בהמשכה למטה מטה לכל בני עלמא נמשך העצם⁵⁶ (ע"ד משנת"ל שדוקא השם שהוא בבחי' העלם יותר מכח הרי הוא ממשיך את העצם).

וע"י כללות העבודה דר"ה ועשי"ת באופן שהביטול העצמי שמצד עצם הנשמה נמשך וחודר גם בכחות הגלויים עד להכח היותר תחתון, פועלים כן גם למעלה, שנמשך מבחי' רוממות העצמית בגילוי עד למטה מטה, ועי"ז נשלמת הכוונה להיות לו ית' דירה בתחתונים⁵⁷.

54) ראה מדרש תהלים פ"א, א. ילקוט
 56) חסר קצת (המו"ל).
 57) תניא פל"ו.

54) ראה מדרש תהלים פ"א, א. ילקוט
 56) חסר קצת רמו קסה.
 55) ראה שמואל"א ט, ב. נתבאר באוה"ת